

Извјештај о квалитету за статистичко
истраживање Наставници и
сарадници на високошколским
установама, школска година
2017/2018.

Извјештај припремила: Долорес Пеулић
Датум објављивања: 08.02.2019.

САДРЖАЈ

1	УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД.....	5
1.1	Намјена истраживања.....	5
1.2	Правни основ и одговорност статистичких институција.....	5
1.3	Коришћене класификације.....	5
1.4	Извјештајна јединица.....	5
1.5	Статистичка јединица посматрања.....	5
1.6	Покривеност и обухват.....	5
1.7	Статистички концепти и дефиниције.....	5
2	РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА.....	6
2.1	Корисници података статистичког истраживања.....	6
2.1.1	<i>Кључни корисници података из статистичког истраживања</i>	6
2.1.2	<i>Процјена корисничких потреба</i>	6
2.1.3	<i>Мјерење перцепције и задовољства корисника</i>	7
2.2	Комплетност података.....	7
2.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)</i>	7
3	ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ.....	7
3.1	Узорачка грешка.....	7
3.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1)</i>	7
3.1.2	<i>Активности за смањење узорачких грешака</i>	7
3.2	Неузорачке грешке.....	7
3.2.1	<i>Неузорачке грешке - Грешке обухвата</i>	7
3.2.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)</i>	7
3.2.1.2	<i>Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3)</i>	7
3.2.1.3	<i>Грешка недовољног обухвата</i>	7
3.2.1.4	<i>Мјере за смањење грешака обухвата</i>	8
3.2.2	<i>Неузорачке грешке - Грешке мјерења</i>	8
3.2.2.1	<i>Разлози за настанак грешака мјерења</i>	8
3.2.2.2	<i>Мјере за смањење броја грешака мјерења</i>	8
3.2.3	<i>Неузорачке грешке - Грешке неодговора</i>	8
3.2.3.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4)</i>	8
3.2.3.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5)</i>	8
3.2.3.3	<i>Поступци у случају неодговора</i>	8
3.2.3.4	<i>Поступци за смањење стопе неодговора</i>	8
3.2.4	<i>Ревизије</i>	8
3.2.4.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6)</i>	8
3.2.5	<i>Импутација</i>	9
3.2.5.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7)</i>	9
4	ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА.....	9
4.1	Правовременост објављивања.....	9
4.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)</i>	9
4.1.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)</i>	9
4.2	Тачност објављивања.....	9
4.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3)</i>	9
4.3	Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности.....	9
5	УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ.....	10
5.1	Усклађеност.....	10
5.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (CH1)</i>	10
5.1.2	<i>Разлози за већа одступања</i>	10
5.2	Упоредивост.....	10
5.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (CC1)</i>	10
5.2.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (CC2)</i>	10
5.2.3	<i>Прекиди у временским серијама</i>	10

5.3	Географска упоредивост.....	10
5.3.1	<i>Упоредивост с осталим чланицама Европског статистичког система</i>	10
6	ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ.....	10
6.1	Саопштења у којима се објављују подаци	10
6.2	Публикације у којима се објављују подаци	10
6.3	Онлајн база података	11
6.4	Пристап микроподацима	11
6.5	Доступност методолошке документације	11
6.6	Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата	11
6.7	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (АС1)	11
6.8	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (АС2).....	11
6.9	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (АС3)	11
7	ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА	11
7.1	Трошкови провођења статистичког истраживања	11
7.2	Оптерећеност давалаца података	11
7.3	Мјере за смањивање трошкова и оптерећености.....	11
8	ПОВЈЕРЉИВОСТ	12
8.1	Повјерљивост - политика	12
8.2	Повјерљивост – поступање са подацима	12
9	СТАТИСТИЧКА ОБРАДА	12
9.1	Извор података	12
9.2	Учесталост прикупљања података	12
9.3	Прикупљање података	12
9.4	Валидација података	13
9.5	Компилација података	13
9.6	Прилагођавања.....	13
9.6.1	<i>Сезонско прилагођавање</i>	13

1 УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД

1.1 Намјена истраживања

Намјена статистичког истраживања о наставницима и сарадницима на високошколским установама је добијање индивидуалних података о наставницима и сарадницима на јавним и приватним високошколским установама у Републици Српској. Подаци се објављују агрегирани за ниво Републике.

Циљ истраживања је израчунавање индикатора о академском особљу у Републици Српској, како би се задовољиле потребе корисника и добили међународно упоредиви подаци. Подаци о кретањима броја наставног особља у Републици Српској прикупљају се од 1998. године.

1.2 Правни основ и одговорност статистичких институција

Статистичко истраживање о наставницима и сарадницима у Републици Српској проводи се на основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03), Статистичког програма Републике Српске за период 2013-2017. година и важећег годишњег Плана рада Републичког завода за статистику.

1.3 Коришћене класификације

Подаци о наставницима и сарадницима могу се исказати према Међународној стандардној класификацији образовања (ISCED-2011).

1.4 Извјештајна јединица

Извјештајне јединице за прикупљање података о наставницима и сарадницима су све јавне и приватне високошколске установе у Републици Српској.

1.5 Статистичка јединица посматрања

Јединица посматрања су наставници и сарадници на високошколским установама у Републици Српској.

1.6 Покривеност и обухват

Обухват је потпун, што значи да су истраживањем обухваћени наставници и сарадници свих високошколских установа у Републици Српској који су се у датој школској години радили на некој високој школи или универзитету.

1.7 Статистички концепти и дефиниције

Дефиниције су усклађене са Законом о високом образовању објављеном у Службеном гласнику Републике Српске број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15 и 90/16.

Неке од важнијих дефиниција статистичког истраживања о уписаним студентима су:

- *Висока школа* је високошколска установа која се бави наставним и научноистраживачким радом и изводи студије првог циклуса са циљевима који укључују припрему и обуку појединаца за стручни, економски и културни развој и промоцију демократског друштва и постизање високих стандарда наставе и учења и реализује најмање један студијски програм из једне области образовања.

- *Универзитет* је високошколска установа која се бави наставним и научноистраживачким радом који укључује унапређење знања, мисли и школства у Републици, образовни, културни, друштвени и економски развој, промоцију демократског друштва и постизање највиших стандарда наставе и научноистраживачког рада и реализује најмање пет различитих студијских програма из најмање три области образовања.
- Организационе јединице универзитета могу бити факултети, академије и научноистраживачки институти.
- *Факултет* је организациона јединица универзитета која изводи академске студијске програме сва три циклуса студија и развија научноистраживачки рад у једној или више научних области. Факултет може изводити и струковне студијске програме.
- *Умјетничка академија* је организациона јединица универзитета која изводи студијске програме из области умјетности и која развија умјетничко стваралаштво и научноистраживачки рад у области наука о умјетности.
- *Академска звања на високошколским установама* су: научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка.
- Научно-наставна и умјетничко-наставна звања на универзитету су: а) редовни професор, б) ванредни професор и в) доцент.
- Наставна звања на високој школи су: а) професор високе школе и б) предавач високе школе.
- Сарадничка звања на универзитету су: а) лектор, б) виши асистент, в) виши умјетнички сарадник, г) асистент и д) умјетнички сарадник.
- Сарадничка звања на високој школи су: а) асистент и б) умјетнички сарадник.

Наставу страних језика на нематичном факултету и наставу вјештина може изводити и наставник страног језика, односно вјештина. Такође, истакнути научник, стручњак или умјетник може да учествује у остваривању дијела наставе на наставном предмету на високошколској установи, у складу са статутом.

2 РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА

2.1 Корисници података статистичког истраживања

2.1.1 Кључни корисници података из статистичког истраживања

Подаци о наставницима и сарадницима за ниво Републике Српске достављају се Агенцији за статистику Босне и Херцеговине, која је надлежна за агрегирање података за ниво БиХ и извјештавање Статистичке канцеларије Европске Уније, Еуростат-а.

Кључни корисници података о наставницима и сарадницима су:

- јавни сектор (Министарство просвјете и културе, Министарства породице, омладине и спорта, општинске управе и друге институције јавне управе);
- пословни субјекти (друштва са ограниченом одговорношћу, акционарска друштва, адвокати и адвокатске коморе);
- наука, истраживање и образовање (високошколске установе, институти и истраживачки центри, удружења грађана);
- општа јавност (физичка лица);
- медији (РТВ куће, новинске агенције);
- страни корисници (EUROSTAT, WB, IMF, амбасаде страних држава).

2.1.2 Процјена корисничких потреба

Истраживањем о наставницима и сарадницима обезбјеђују се годишњи подаци о академском особљу на високошколским установама у Републици Српској у посматраној школској години. Објављени подаци углавном задовољавају потребе корисника који их користе у сврху праћења кретања академског особља у Републици Српској.

2.1.3 Мјерење перцепције и задовољства корисника

Републички завод за статистику је 2017. године провео [Анкету о задовољству корисника](#) и резултати су доступни на званичној интернет страници Завода. Не обавља се посебно мјерење задовољства корисника истраживањем о наставницима и сарадницима на високошколским установама.

2.2 Комплетност података

2.2.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)

Стопа расположивих статистика је однос између расположивих статистика и статистика захтјеваних (прописаних) уредбама и регулативама (овдје се прије свега мисли на уредбе и регулативе Европске Комисије и осталих релевантних међународних организација).

Истраживање о наставницима и сарадницима на високошколским установама је превасходно усклађено са законском регулативном из области високог образовања у Републици Српској. Истраживањем се израчунавају и индикатори према међународним стандардима који се односе на податке о броју наставника и сарадника према облику својине високошколске установе, изражено бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености и полу.

3 ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ

3.1 Узорачка грешка

3.1.1 Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1)

Истраживање се не проводи на бази узорка.

3.1.2 Активности за смањење узорачких грешака

Видјети тачку 3.1.1.

3.2 Неузорачке грешке

3.2.1 Неузорачке грешке - Грешке обухвата

Будући да се обухватају сви наставници и сарадници на свим високошколским установама грешке обухвата нису утврђене.

3.2.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)

Прекомјерни обухват није могућ јер се обухват креира на основу података из пословног регистра Завода, а обухваћене су све јединице чија је шифра дјелатности 85.42 високо образовање.

3.2.1.2 Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3)

У истраживању о наставницима и сарадницима не користе се јединице из више извора.

3.2.1.3 Грешка недовољног обухвата

До грешке недовољног обухвата може доћи уколико се у тренутку израде адресара за референтну школску годину, региструје извјештајна јединица која према класификацији дјелатности припада подручју образовања (шифра 85.42 високо образовање). До сада такве грешке се нису појављивале.

3.2.1.4 Мјере за смањење грешака обухвата

За сваку референтну школску годину упоредимо адресар којим располажемо према подацима пословног регистра Завода са подацима Министарства просвјете и културе о високошколским установама у Републици Српској. Уколико се утврди разлика, адресар се ажурира.

3.2.2 Неузорачке грешке - Грешке мјерења

3.2.2.1 Разлози за настанак грешака мјерења

Најчешћи разлози грешке мјерења су:

- недовољна пажљивост особе које попуњава упитник приликом давања одговора,
- особа која попуњава упитник не разумије упутства,
- упитник не попуњава увијек иста особа.

3.2.2.2 Мјере за смањење броја грешака мјерења

Најучинковитија мјера за смањење грешака мјерења је јасно и разумљиво методолошко објашњење за попуњавање упитника, које не смије бити преопширно.

3.2.3 Неузорачке грешке - Грешке неодговора

3.2.3.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (А4)

Као неодговор сматрају се све јединице посматрања за које нису прикупљени подаци без обзира на разлог неодговора. У школској 2017/2018. години извјештаји су прикупљени од свих извјештајних јединица.

3.2.3.2 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (А5)

У школској 2017/2018. години није било неодговора/неодзива варијабле.

3.2.3.3 Поступци у случају неодговора

У случају неодговора настојимо добити недостајући податак и ако у томе не успијемо нагласимо да је податак непознат.

3.2.3.4 Поступци за смањење стопе неодговора

Када уочимо да су одређена питања нејасна за високошколску установу настојимо их у наредној школској години појаснити.

3.2.4 Ревизије

3.2.4.1 Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (А6)

Није планирана и није спроведена ревизија.

3.2.5 Импутација

3.2.5.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7)

Импутирање података се врши за оне варијабле за које нам то преостали подаци дозвољавају. Тренутно се не води аутоматско евидентирање, тако да не располажемо са стопом импутираних података.

4 ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА

4.1 Правовременост објављивања

Правовременост објављивања података представља интервал између посматраног периода на који се податак односи и датума објављивања.

4.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)

У случају статистичког истраживања о наставницима и сарадницима ради се о 105 дана од дана завршетка референтног мјесеца.

Правовременост првих резултата

Референтно раздобље	2017/2018
Датум објаве	15.04.2018.
Број дана од краја референтног периода до датума објављивања	T+105

4.1.2 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)

Референтно раздобље	2017/2018
Датум објаве	30.09.2018.
Број дана од краја референтног периода до датума објављивања	T+273

4.2 Тачност објављивања

Тачност објављивања података представља интервал између стварног и планираног датума објављивања података, који је одређен Календаром публикавања.

4.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3)

Није било одступања између најављеног датума у годишњем календару публикавања и стварног датума објаве. Тачност објављивања података износи T+0, односно стопа тачности објављивања је 100%.

4.3 Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности

Није било кашњења у објави података.

5 УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ

5.1 Усклађеност

5.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (СН1)

Није примјењиво, не користи се више различитих извора података.

5.1.2 Разлози за већа одступања

Није примјењиво.

5.2 Упоредивост

5.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (СС1)

Рачунање овог индикатора није примјењиво код статистичког истраживања о наставницима и сарадницима.

5.2.2 Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (СС2)

Подаци о кретањима броја наставника и сарадника на високошколским установама у Републици Српској прикупљају се од 1998. године.

5.2.3 Прекиди у временским серијама

Није било прекида у серијама података о наставницима и сарадницима на високошколским установама у РС од почетка прикупљања податка од школске 1998/1999. године.

5.3 Географска упоредивост

5.3.1 Упоредивост с осталим чланицама Европског статистичког система

Подаци о наставницима и сарадницима користе се за националне потребе. У току 2012. и 2013. године Завод је учествовао у пројекту који је имао за циљ потпуно усклађивање података са методологијом UNESCO/OECD/Eurostat.

6 ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ

6.1 Саопштења у којима се објављују подаци

Претходни подаци о наставницима и сарадницима објављују се на интернет страници Завода www.rzs.rs.ba и у штампаној верзији годишњег саопштења „Наставници и сарадници на високошколским установама“. У саопштењу су приказани претходни подаци о наставницима и сарадницима изражено бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености према полу, научно –наставним, умјетничко – наставним и наставним звањима, као и сарадничким звањима.

6.2 Публикације у којима се објављују подаци

Подаци о наставницима и сарадницима објављују се у сљедећим публикацијама:

- [Билтен високог образовања](#) – коначни резултати;
- [Статистички годишњак](#) – коначни резултати;

- [Ово је Република Српска](#) – коначни резултати;

6.3 Онлајн база података

Онлајн база података о наставницима и сарадницима није доступна корисницима.

6.4 Приступ микроподацима

Микроподаци нису доступни.

6.5 Доступност методолошке документације

На званичној интернет страници Завода, у дијелу који се односи на статистику високог образовања, за ово истраживање су доступни [основни појмови и дефиниције](#) као и [Методологија](#).

Поред тога, у краћем облику, метаподаци су доступни и у оквиру штампаних и електронских публикација – Статистички годишњак и саопштење Уписани студенти.

6.6 Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата

Подаци су јасно приказани.

6.7 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (AC1)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова података о наставницима и сарадницима.

6.8 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (AC2)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова метаподатака о наставницима и сарадницима.

6.9 Индикатор квалитета и учинка – Стопа комплетности метаподатака (AC3)

Укупан број препоручених ESMS v.2.0 метаподата елемента је 60. Број расположивих метаподата елемента за статистичко истраживање је 57.

Стопа комплетности мета података (ESMS v.2.0) за ово истраживање износи 95% (57/60x100).

7 ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА

7.1 Трошкови провођења статистичког истраживања

Нису расположиви подаци о трошковима Републичког завода за статистику за реализацију статистичких активности у оквиру статистичког истраживања о наставницима и сарадницима.

7.2 Оптерећеност давалаца података

Нису расположиви подаци о оптерећењу и трошковима извјештајних јединица.

7.3 Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјера коју треба предузети у циљу смањења трошкова и оптерећености извјештајних јединица јесте коришћење административних извора података.

8 ПОВЈЕРЉИВОСТ

8.1 Повјерљивост - политика

Подаци који се прикупљају за потребе статистичког истраживања о наставницима и сарадницима подлијежу законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

Повјерљивост података и заштита личних података регулисане су Законом о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр.49/06).“

8.2 Повјерљивост – поступање са подацима

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. до 29. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03). Завод информиса све извјештајне јединице о томе да ће се прикупљени подаци користити само у статистичке сврхе а повјерљиви подаци, у смислу овог Закона, остају повјерљиви подаци.

Подаци који су прикупљени, обрађени и похрањени сматрају се повјерљивим ако је путем тих података могуће, непосредно или посредно, идентификовати извјештајне јединице, чиме се откривају појединачни подаци.

Статистички подаци се не смију достављати корисницима уколико садрже или откривају повјерљиве податке. Повјерљивим подацима се сматрају подаци за извјештајну јединицу или групу која се састоји од најмање три извјештајне јединице, гдјеудио једне јединице у групи прелази 85%.

Приликом прикупљања, обраде и доставе података, Завод и овлаштени органи и организације предузимају све мјере организационе, регулаторне, административне и техничке природе које су потребне да се заштите повјерљивост података и онемогући недозвољени приступ, објављивање и кориштење података.

Лица која приликом обављања својих послова могу имати приступ повјерљивим подацима, морају се придржавати одредби овог Закона и након што престану обављати своје функције.

9 СТАТИСТИЧКА ОБРАДА

9.1 Извор података

Извор података за истраживање о наставницима и сарадницима су све јавне и приватне високошколске установе у Републици Српској.

9.2 Учесталост прикупљања података

Подаци о наставницима и сарадницима прикупљају се у годишњој периодици.

9.3 Прикупљање података

Податке о наставницима и сарадницима прикупљамо редовним годишњим статистичким истраживањем на основу извјештаја *Извјештај о наставницима и сарадницима на високошколским установама у школској 2017/2018. години*. Извјештај попуњавају све јавне и приватне високошколске установе. Извјештај о наставницима и сарадницима се крајем октобра доставља извјештајним јединицама које податке попуњавају са стањем 31.10. текуће године. Извјештајне јединице су дужне до 30. новембра године извјештај доставити подручним одјељењима Републичког завода за статистику у Бањој Луци, Добоју, Бијељини, Фочи, Источном Сарајеву и Требињу.

9.4 Валидација података

У одјељењима се врши рачунска контрола достављених извјештаја, након чега се они шаљу у Завод. У Заводу се врши логичка контрола података и њихово упоређивање са подацима из претходних година и ако постоје одређена одступања телефонски се контактира извјештајна јединица. Након завршене контроле врши се унос извјештаја. Унос извјештаја проводи се у фебруару, затим се врши логичка контрола базе података и табелирање. На овај начин се годишње обраде 52 извјештаја.

9.5 Компилација података

У случају неодговора за комплетан извјештај или само за поједина питања, као и у случају одступања, недоследности и грешака које није могуће исправити кроз поновни контакт са извјештајном јединицом, врши се импутирање података на основу доступних података за јединицу посматрања из претходне школске године.

9.6 Прилагођавања

9.6.1 *Сезонско прилагођавање*

Подаци о статистичком истраживању о наставницима и сарадницима нису предмет сезонског прилагођавања.